

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคาดการณ์ (Predictive Research) เพื่อศึกษาปัจจัย ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ช่วงเวลาการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน สถานภาพการทำงานของภรรยา ประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส และความสมานฉันท์ในบทบาท ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตสมรส ของครอบครัวที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามีทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดราชบุรี

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ สามีและภรรยาที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามีทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีทั้งหมด 1,569 แห่ง มีจำนวนคนงานชายทั้งสิ้น 22,100 คน โดยทุกโรงงานมีรายชื่ออยู่ในรายงานของสำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดราชบุรี โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นสามีและภรรยาที่มีบุตรอายุ 30 เดือน – 5 ปี 11 เดือน 29 วัน ที่สามีทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม
2. สัญชาติไทย และสามารถอ่าน – เขียนภาษาไทยได้
3. ไม่มีปัญหาทางการได้ยิน การมองเห็น หรือการพูด
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มสามีภรรยาที่คัดเลือกมาจากกลุ่มประชากรข้างต้นโดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอน ดังนี้

1. หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยจะใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ โพลิต (Polit, 1996) ซึ่งกำหนดโดยใช้ Power Analysis (เพื่อลดการเกิดของ Type II error) โดยมีสูตรดังนี้

$$N = \frac{L(1-R^2)}{R^2} + k + 1$$

เมื่อ N = ขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

L = ค่าที่ได้จากการเปิดตารางสำหรับระดับอัลฟา และอำนาจการทดสอบที่กำหนด
(การคำนวณครั้งนี้อัลฟา = .05 และอำนาจการทดสอบ = .08)

R = ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ โดยการคำนวณครั้งนี้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์
ขนาดกลางที่ 0.13 (Chohen, 1975 cited in Polit, 1996)

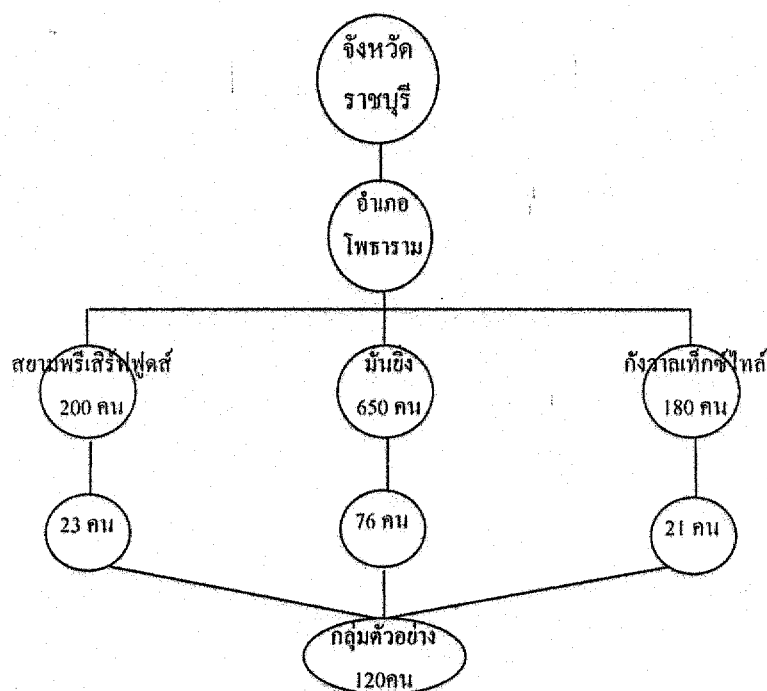
K = จำนวนตัวแปรทำนาย

$$N = \frac{12.83(1-0.13)}{0.13} + 6 + 1$$

$$= 92.86$$

ดังนั้นจึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 93 คู่ เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บขนาดตัวอย่างเพิ่มเป็น 120 คู่ ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาแบบครบถ้วนมีจำนวน 102 คู่

2. ในการสุ่มตัวอย่าง จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยจับฉลากเลือกอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1 อำเภอ จาก 9 อำเภอ ได้อำเภอโพธาราม ซึ่งมีโรงงาน 33 แห่ง จับฉลากเลือกโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ บริษัท สยามพีริแอร์ฟลูคส์ จำกัด บริษัทมันยังจำกัด บริษัทกังวาลเท็กซ์ไทล์ จำกัด และทำการสุ่มจำนวนคนงานโดยใช้ สัดส่วนดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4 การสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

แล้วเก็บกลุ่มตัวอย่างทั้งสามและกระจายตามคุณสมบัติที่กำหนดจากทั้ง 3 โรงงานจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วนด้วยกันคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ระยะเวลาสมรส สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกของครอบครัว จำนวนของบุตร อายุของบุตรคนโต รายได้ส่วนตัว รายได้ของครอบครัว ความพอเพียงของรายได้ ลักษณะการทำงานของสามี และสถานภาพการทำงานของภรรยา

ส่วนที่ 2 แบบวัดประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรส ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดการสื่อสารระหว่างกลุ่มสมรส ของ งามตา วนิทนันทน์ (2539) เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) เนื้อหาของสื่อ 3) รูปแบบของการสื่อสาร 4) ความขัดแย้งในการสื่อสาร

โดยในข้อคำถามมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งช่วงระดับของประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรส โดยใช้แนวทางของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538) ด้วยสูตร $\bar{X} \pm 0.5 SD$

ในการวิจัยครั้งนี้มีพิสัยของค่าคะแนนประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรส อยู่ระหว่าง 0 – 125 คะแนน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 102 คู่ (204 คน) ได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 84.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.25 ในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบอ้างอิงกลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นจุดกึ่งกลางของการแบ่งและนำค่าการกระจายของข้อมูลมาเป็นตัวกำหนดความกว้างของช่วง ในครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรส เป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งช่วง ดังนี้

กลุ่ม	ช่วงคะแนน
ประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรสระดับต่ำ	ช่วงคะแนนต่ำกว่า 84.50 คะแนน
ประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรสระดับปานกลาง	ช่วงคะแนนตั้งแต่ 84.50 – 89.63 คะแนน
ประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มสมรสระดับสูง	ช่วงคะแนนสูงกว่า 89.63 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบวัดความสมานฉันท์ในบทบาทของกลุ่มสมรสซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาคำรา เอกสาร วารสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากทฤษฎีของ ไนซ์ และจีคัส (Nyc & Gccas, 1976 cited in Friedman, 1992) เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับ 1) การหาเลี้ยงครอบครัว 2) การจัดการเกี่ยวกับการเงินภายในครอบครัวและการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการเงินภายในครอบครัว 3) การดูแลบุตรและการอบรมความประพฤติของบุตร 4) งานดูแลบ้าน และ 5) การตอบสนองด้านเพศสัมพันธ์

โดยในข้อคำถามมีความหมายในการให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งช่วงระดับของความสมานฉันท์ในบทบาท โดยใช้แนวทางของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538) ด้วยสูตร $\bar{X} \pm 0.5 SD$

ในการวิจัยครั้งนี้มีพิสัยของค่าคะแนนความสมานฉันท์ในบทบาทอยู่ระหว่าง 0 – 125 คะแนน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 102 คู่ (204 คน) ได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 89.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.75 ในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบอ้างอิงกลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นจุดกึ่งกลางของการแบ่งและนำค่าการกระจายของข้อมูลมาเป็นตัวกำหนดความกว้างของช่วงในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งความสมานฉันท์ในบทบาทเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งช่วง ดังนี้

กลุ่ม	ช่วงคะแนน	คะแนน
ความสมานฉันท์ในบทบาทระดับต่ำ	ช่วงคะแนนต่ำกว่า 89.25	คะแนน
ความสมานฉันท์ในบทบาทระดับปานกลาง	ช่วงคะแนนตั้งแต่ 89.25 – 94.13	คะแนน
ความสมานฉันท์ในบทบาทระดับสูง	ช่วงคะแนนสูงกว่า 94.13	คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบวัดคุณภาพชีวิตสมรส เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับมาจาก แบบวัดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ของ จารูวรรณ ชูปวา (2541) ซึ่งปรับมาจากแบบวัดการปรับตัวในชีวิตสมรสของ สเปนเนียร์ (Spanier, 1976) และแบบวัดการปรับตัวในชีวิตสมรส ของ สเปนเนียร์ (Spanier, 1976) เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 31 ข้อ จัดแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ด้าน ที่แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวของคู่สมรส ดังนี้ 1) ด้านความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของคู่สมรส (Dyadic Consensus) 2) ด้านการแสดงออกถึงความรักที่มีต่อคู่สมรส

(Affectional Expression) 3) ด้านความพึงพอใจของคู่สมรส (Dyadic Satisfaction) 4) ด้านความกลมเกลียวของคู่สมรส (Dyadic Cohesion)

โดยในข้อคำถามมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด/ บ่อยมาก/ หรือตลอดเวลา	5	1
มาก/ บ่อย/ หรือเกือบตลอดเวลา	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
ไม่เคยเลย	1	5

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งช่วงระดับของคุณภาพชีวิตสมรส โดยใช้แนวทางของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538) ด้วยสูตร $\bar{X} \pm 0.5 SD$

ในการวิจัยครั้งนี้มีพิสัยของค่าคะแนนคุณภาพชีวิตสมรสอยู่ระหว่าง 0 – 155 คะแนน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 102 คู่ (204 คน) ได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 112.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.92 ในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบอ้างอิงกลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นจุดกึ่งกลางของการแบ่งและนำค่าการกระจายของข้อมูลมาเป็นตัวกำหนดความกว้างของช่วงในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งคุณภาพชีวิตสมรสเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งช่วง ดังนี้

กลุ่ม	ช่วงคะแนน		
คุณภาพชีวิตสมรสระดับต่ำ	คะแนนต่ำกว่า	105.13	คะแนน
คุณภาพชีวิตสมรสระดับปานกลาง	ช่วงคะแนนตั้งแต่	105.13 – 119.05	คะแนน
คุณภาพชีวิตสมรสระดับสูง	ช่วงคะแนนสูงกว่า	119.05	คะแนน

การหาความตรงและเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดย การหาความตรงในเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) ดังนี้

1. ความตรงในเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย แบบวัดการสื่อสารระหว่างคู่สมรส การแสดงบทบาทคู่สมรส และแบบวัดคุณภาพชีวิตสมรส ไปตรวจสอบความตรงในเนื้อหาโดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย แบบวัด การสื่อสารระหว่างคู่สมรส การแสดงบทบาทคู่สมรส และแบบวัดคุณภาพชีวิตสมรส ที่หาความตรงในเนื้อหาและปรับปรุงแล้ว ไปใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับครอบครัวที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คู่ ที่โรงงานสยามอะคริลิก จำกัด เพื่อตรวจสอบหาความชัดเจนของภาษา ปัญหาอุปสรรค และเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบวัดประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.79 แบบวัดความสมานฉันท์ในบทบาท ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.78 และแบบวัดคุณภาพชีวิตสมรส ได้ค่าความเชื่อมั่น .90

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้จัดการ โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลใน โรงงานอุตสาหกรรมที่สุ่มตัวอย่างได้
 2. ประสานงานกับผู้จัดการ โรงงานอุตสาหกรรมที่จะเข้าไปศึกษา เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ การวิจัยและรายละเอียดของแบบวัด ตลอดจนขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
 3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยแนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการวิจัย โดยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ในการเก็บข้อมูลนั้น ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะเก็บไว้เป็นความลับและนำเสนอในภาพรวม หากกลุ่มตัวอย่างไม่พร้อมหรือมีความยากลำบากใจในการตอบแบบสอบถามสามารถบอกเลิกได้ หรือในขณะที่ตอบแบบสอบถามหากกลุ่มตัวอย่างรู้สึกลำบากใจในการตอบคำถามสามารถบอกยกเลิกได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ตามมาทั้งสิ้น
 4. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยเลือก 1 คน เว้น 1 คน
- สำหรับการเก็บข้อมูลของภรรยา นั้น ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างแจ้งที่อยู่ และแบบวัดเพื่อไปเก็บข้อมูลกับภรรยาต่อไป

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ในการเก็บข้อมูลนั้น ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะเก็บไว้เป็นความลับ
2. การนำเสนอทำในภาพรวม ผู้อื่นไม่สามารถทราบได้ว่าเป็นของผู้ใด
3. หากกลุ่มตัวอย่างไม่พร้อมหรือมีความยากลำบากใจในการตอบแบบสอบถามสามารถบอกเลิกได้
4. ในขณะที่ตอบแบบสอบถามหากกลุ่มตัวอย่างรู้สึกลำบากใจในการตอบคำถามสามารถบอกยกเลิกได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ตามมาทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลนำมาแจกแจงความถี่และคำนวณหาร้อยละ
2. หาความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนโดยรวม และรายชื่อ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตสมรสของสามีและภรรยา โดยใช้สถิติ

Independent t-test

4. ทำนายคุณภาพชีวิตสมรสของสามีและภรรยาโดยใช้ Multiple Regression